

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΓΡΑΜΜΑΣΙ ΔΙΑΛΑΜΨΑΝΤΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΕΘΝΕΓΕΡΣΙΑΣ

ΜΕΤΑ ΣΥΝΤΟΜΩΤΑΤΩΝ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ (*)

ΔΕΚΑΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ ΑΙΩΝ

1. Θεόδωρος Γαζής. Έγεννήθη εν Θεσσαλονίκη περί τὸ 1370, ὄθεν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πατρίδος του (1429) μετέβη εἰς Ἰταλίαν. Ἐνταῦθα πολλὴ συνετέλεσεν εἰς τὴν διάδοσιν τῶν Ἑλλήν. γραμμάτων ὡς καθηγητῆς τοῦ ἐν Φερράρα Γυμνασίου, ὡς μεταφραστῆς ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων καὶ ὡς συγγραφεὺς ποικίλων συγγραμμάτων. Ἀπέθανε δὲ ἐν Βρουτίοις τῆς Ἰταλίας ὑπερεκατοντούτης.

2. Ματθαῖος Καμαριώτης. Έγεννήθη ἐν Θεσσαλονίκη περί τὸ 1400 ἔτος, ἐκ πατρὸς ἱερέως μεταναστεύσαντος πανοικεῖ εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἐνταῦθα ἐδίδαξε τὴν φιλοσοφίαν πολλούς, ἐν οἷς καὶ τὸν πατριάρχην Γεννάδιον τὸν Σχολάριον, καὶ ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος διδάσκαλος τῆς ὑπὸ τοῦ Σχολαρίου ἐν Κωνσταντινουπόλει ἰδρυθείσης πατριαρχικῆς Σχολῆς. Συνέγραψε δὲ καὶ οὗτος ποικίλα συγγραμματα καὶ ἀπέθανεν ὀλίγα ἔτη μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

3. Ἀνδρόνικος Κάλλιστος. Έγεννήθη μὲν ἐν Θεσσαλονίκη, ἀνετράφη δ' ἐν τῷ Βυζαντίῳ. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως προσφυγὼν εἰς Ἰταλίαν ἐδίδαξε τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα ἐν πολλαῖς αὐτῆς πόλεσιν ἀπὸ τοῦ 1464 καὶ ἐξῆς. Βραδύτερον δὲ προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων ἐδίδαξεν ἐν αὐτῷ οὕτως ἐπιτυχῶς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν, ὥστε δικαίως τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Γαλ. Μητροπόλεως εἰς τοῦτον ὄφειλε τὴν ἀποκατάστασιν τῆς συστηματικῆς σπουδῆς τῆς Ἑλλήν. γλώσσης. Ἀπέθανε δ' ἐνταῦθα τῷ 1486 ἢ κατὰ τινας ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πατρίδι, καταλιπὼν ποικίλιν συγγραμμάτων.

4. Ἰωσήφ ὁ Θεσσαλονικεὺς. Ἀκμάσας μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἶχε τιμηθῆ ὑπὸ τοῦ πατρ. ἀρχον Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου, μεθ' οὗ διετήρει ἐπιστημονικὴν ἀλληλογραφίαν, διὰ τοῦ ἀξιώματος πατριαρχικοῦ ἐξάρχου.

ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΚΤΟΣ ΑΙΩΝ

5. Δαμασκηνὸς Στουδίτης ὁ Θεσσαλονικεὺς ἐγένετο εἰς τῶν λογιωτέρων καὶ ἐναρετωτέρων κληρικῶν τῆς ἐποχῆς του. Προεχειρίσθη δὲ κατὰ τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ 16ου Αἰῶνος Μητροπολίτης Ναυπά-

(*) Πλεῖον περὶ τούτων ἰδὲ «Νεοελληνικὴν Βιβλιοθήκην» Κ. Σάβα.

που καὶ Ἄρτης, ἔνθα ἀπέθανε. Πολλὴ ὠφέλησε τὴν πατρίδα διὰ τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων συγγραφῶν του καὶ διὰ τοῦ ἐλέγχου τῶν καταχορήσεων τοῦ κλήρου.

6. Θεωνᾶς. Ἄδελφον τοῦ τῆς Μακεδονίας γεννηθεὶς ἐγένετο μαθητῆς τοῦ ὁιομάρτυρος Ἰακώβου, τῇ συστάσει τοῦ ὁποίου διωρίσθη ἐν ἔτει 1520 Ἡγούμενος τῆς ἐν Τραπεζίστη τῆς Μακεδονίας Μονῆς. Ἐντεῦθεν ἀπελθὼν μετέβη εἰς τὴν παρὰ τὴν Γαλάτισσαν τῆς Θεσσαλονίκης Μονὴν τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολευτοίας, ἐκλεγείς βραδύτερον Ἡγούμενος αὐτῆς. Μετ' οὗ πολλὴ προεχειρίσθη ἀρχιεπισκοπὸς Παροναξίας. Τῷ 1560 ἀνομάσθη πατριαρχικὸς ἐξάρχος καὶ εἶτα προεβιβάσθη εἰς Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης.

Κατὰ τὸ νέον Μαρτυρολόγιον μετὰ θάνατον ὁ Θεωνᾶς κατελέχθη ἐν τῇ χορείᾳ τῶν Ἁγίων.

7. Δημήτριος ὁ Θεσσαλονικεὺς. Ἀόγιος ἀνὴρ, χρηστὸς καὶ εὐσεβὴς Χριστιανός. Διέτριψεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν Μέμφιδι τῆς Αἰγύπτου καὶ περιηγήθη τὴν Γερμανίαν, ἔνθα συνέδεσε στενὰ σχέσεις μετὰ τοῦ περιφανοῦς Μελάγχθωνος.

8. Θεοφάνης ὁ Θεσσαλονίκης. Ὑπῆρξε διδάσκαλος τοῦ Νεομάρτυρος Μιχαὴλ Μαυρουδῆ τοῦ μαρτυρήσαντος τῷ 1544 καὶ οὗτος συνέγραψε τὸ Μαρτυρολόγιον.

9. Ἰωσήφ ὁ Θεσσαλονικεὺς ἀκμάσας περὶ τὸ 1575-78.

ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ ΑΙΩΝ

10. Μητροφάνης Κριτόπουλος. Έγεννήθη ἐν Βεροίᾳ τῷ 1590. Δωδεκαετῆς ἠκολούθησε τὸν Μητροπολίτην Βεροίας, βραδύερον δὲ ἐνδυνθεὶς τὸ μοναχικὸν ἔνδυμα μετέβη εἰς Ἄγ. ὕρος, ὄθεν μετὰ μακρῶν διατριβῶν ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀνομάσθη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Δουκάρεως Πρωτοσύγγελος. Περὶ τὸ 1620 διεργόμενος πλειόνων γνώσεων μετέβη εἰς τε τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γερμανίαν, ἔνθα συνεσχέτισθη μετὰ τῶν αὐτόθι περιωνύμων σοφῶν, διορισθεὶς καὶ μέλος τῆς ἐν Ἀλφόρδῃ Ἀκαδημίας. Τῷ 1628 διερχόμενος ἐκ Βενετίας ἐδίδαξε τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τῷ 1629 ἐπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, τὸ δὲ ἐπόμενον ἔτος ἐξελέγη Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας. Βαθῆς γνώστης τῆς τε Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς κατήχησεν αὐτόθι πλουσιωτάτην βιβλιοθήκην καὶ συνέγραψεν οὐκ ὀλίγα βιβλία.

11. Ἰωάννης Τουττούγιος. Έγεννήθη ἐν Βεροίᾳ εἰς νεορὰν ἡλικίαν ἐλθὼν εἰς Ῥώμην ἐσπούδασεν ἐν τῷ Ἑλλήν. Γυμνασίῳ τὴν Ἰατρικὴν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν, τὴν ὁποίαν καὶ ἐδίδαξεν αὐτόθι. Βραδύτερον μεταβάς εἰς Βονωνίαν ἐδίδαξεν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τὴν φιλοσοφίαν ἐπὶ 13 ἔτη. Τῷ 1637 κατὰ πρόσκλησιν τῆς Δημοκρατίας μετέβη εἰς Βενε-